II 2705

Manuale Beck

Elena-Simina Tănăsescu • Marieta Safta

Legistica formală
Tehnica legislativă
în România

Editura C.H. Beck

III 27215d1

Elena-Simina Tănăsescu **Marieta Safta**

Legistica formală
Tehnica legislativă în România

C-2900800

290080
UNIVERSITATEA
„DUNĂREA DE JOS" GALAȚI
BIBLIOTECĂ 2

Editura C.H. Beck
București 2024

Cuprins

Cuvânt-înainte XI

Abrevieri XIII

I. Introducere în tehnica legislativă 1
1. Considerații introductive 1
2. Tehnica juridică și tehnica legislativă. Delimitări conceptuale 3
3. Cadrul constituțional și legal în materia tehnicii legislative 5
4. Rolul și importanța tehnicii legislative. Tehnica legislativă ca disciplină de studiu 7
5. Sancțiunea nerespectării normelor de tehnică legislativă 10

II. Sursele dreptului și ierarhia actelor normative 14
1. Conceptul de sursă/„izvor de drept” 14
2. Actul normativ 15
2.1. Definiție 15
2.2. Ierarhia actelor normative 15
3. Actele normative internaționale: izvoare ale dreptului român 17
3.1. Normele constituționale incidente 17
3.2. Specificul sistemului normativ al Uniunii Europene 19
4. Alte izvoare ale dreptului sau care influențează crearea dreptului 21
4.1. Obiceiul (cutuma) 21
4.2. Jurisprudența 22
4.3. Doctrina 25

III. Tipuri de acte normative 30
1. Considerații introductive 30
2. Parlamentul 31
2.1. Rolul Parlamentului 31
2.2. Legea ca act juridic al Parlamentului 32
2.3. Hotărârile Parlamentului 36
3. Președintele României 36
3.1. Rolul Președintelui României 36
3.2. Decretele 37
4. Guvernul 38
4.1. Rolul Guvernului 38
4.2. Ordonanțele și Ordonanțele de urgență ale Guvernului 41
4.3. Hotărârile de Guvern 45
5. Autoritățile administrației publice și actele administrative normative 47
6. Ordonanțele militare 52

7. Aspecte specifice actelor de ratificare/aprobare a tratatelor internaționale încheiate de România 54
8. Instituțiile și actele Uniunii Europene 55

IV. Fundamentarea și motivarea actelor normative 63
1. Etapele procesului de elaborare a actelor normative 63
2. Fundamentarea soluțiilor legislative 64
2.1. Aspecte generale 64
2.2. Documentarea juridică 66
2.3. Documentele de politici publice 69
3. Alegerea soluțiilor legislative și definirea conceptelor utilizate 70
4. Particularitățile documentării, pregătirii prealabile și stabilirii soluțiilor legislative în cazul elaborării codurilor și a altor legi complexe 76
5. Motivarea actelor normative 78
5.1. Instrumentele de prezentare și motivare. Caracterizare generală 78
5.2. Studiul de impact 86

V. Arhitectura actului normativ 90
1. Considerații generale 90
2. Părțile constitutive ale actului normativ 91
2.1. Titlul actului normativ 91
2.2. Preambulul 93
2.3. Formula introductivă 94
2.4. Partea dispozitivă 95
2.5. Mențiuni speciale 99
2.6. Anexele 100
2.7. Formula de atestare a autenticității actului normativ 104
2.8. Semnătura reprezentantului legal al emitentului 107
2.9. Numărul și data actului 108
3. Elemente structurale ale textului unui act normativ 109
3.1. Articolul. Numerotarea articolelor 109
3.2. Alineatul 110

VI. Redactarea actelor normative 113
1. Etapa redactării în ansamblul procesului de elaborare a actelor normative 113
2. Sistematizarea ideilor în text 114
3. Limbajul și stilul actului normativ 115
3.1. Caracterizare generală. Claritatea, simplitatea și precizia legii 115
3.2. Terminologie și vocabular juridic 119
3.3. Stilul actului normativ 123
3.4. Gramatica în redactarea actului normativ 124
4. Exigențele redactării actelor normative reflectate în jurisprudența Curții Europene și Curții Constituționale 128

VII. Sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației 135
1. Precizări conceptuale 135
2. Integrarea proiectului actului normativ în sistemul legislației 136

2.1. Corelarea legislativă 136
2.2. Reglementări speciale și derogatorii 141
2.3. Unicitatea reglementării în materie. Evitarea paralelismelor. 142
3. Asanarea legislației de reglementările căzute în desuetudine, de contradicții și paralelisme de reglementare 150
4. Sistematizarea și concentrarea legislaţiei în coduri 151
4.1. Noțiune și reglementare 152
4.2. Domenii susceptibile de codificare 153
4.3. Argumente pentru codificare din punct de vedere al tehnicii legislative 153
5. Încorporarea actelor normative în codexuri pe materii 154
6. Versiunea consolidate a actelor normative 155

VIII. Evenimentele legislative 157
1. Considerații generale 157
1.1. Publicarea și intrarea în vigoare a actelor normative 157
1.2. Evenimentele legislative, caracterizare generală 160
2. Modificarea și completarea actului normativ 162
3. Abrogarea actului normativ 165
3.1. Caracterizare generală 165
3.2. Caracterul definitiv al abrogării. Efectele deciziilor Curții Constituționale de constatare a neconstituționalității normelor abrogatoare 167
4. Suspendarea și prorogarea actului normativ 170
5. Evenimente legislative implicite 171
6. Rectificarea actului normativ 172
7. Republicarea actului normativ 175

IX. Procedura legislativă ordinară 183
1. Noțiunea și regulile aplicabile procedurii legislative. Caracterizare generală 183
2. Inițiativa legislativă 184
2.1. Noțiune și titulari 185
2.2. Inițiativa legislativă a cetățenilor 186
3. Avizarea legii 188
3.1. Reglementare și rol 188
3.2. Autorități avizatoare 190
3.3. Momentul solicitării avizelor 192
4. Dezbaterea și adoptarea legii 201
4.1. Dezbaterea și avizarea de către comisiile permanente competente 201
4.2. Procedura amendamentelor. Dezbaterile în Plen 201
4.3. Întoarcerea legii la prima Cameră sesizată 205
4.4 Votarea proiectului de lege 205
5. Posibilitatea de sesizare a Curții Constituționale pentru exercitarea controlului de constituționalitate al legii înainte de promulgare 207
6. Reexaminarea legii 208
6.1. Reexaminarea la cererea Președintelui României 208

6.2. Reexaminarea legii în temeiul deciziei Curţii Constituţionale prin care se constată neconstituţionalitatea unor dispoziţii ale acesteia 210
7. Promulgarea legii 212
8. Publicarea și intrarea în vigoare a legii 212

X. Proceduri legislative speciale 214
1. Considerații introductive 214
2. Procedura de adoptare a legilor constituționale 215
3. Procedura legislativă de urgență 217
4. Procedura legislativă în situații excepționale 222
5. Procedura de adoptare a legilor în ședința comună a celor două Camere 223
6. Procedura de adoptare a legii prin angajarea răspunderii Guvernului în fața Parlamentului 226

XI. Procedura legislativă complementară. Delegarea legislativă 235
1. Delegarea legislativă. Noțiune și reglementare 235
2. Caracterizarea actelor adoptate în baza delegării legislative 236
2.1. Ordonanțele Guvernului 236
2.2. Ordonanțele de urgență ale Guvernului 237
3. Elaborarea, fundamentare și adoptarea ordonanţelor de urgenţă ale Guvernului. Etape procedurale 238
3.1. Avizul de oportunitate al Secretariatului General al Guvernului 238
3.2. Analiza Consiliului consultativ pentru evaluarea impactului actelor normative 239
3.3. Avizul Ministerului Justiției 240
3.4. Avizul Consiliului Legislativ 240
3.5. Reuniunea de lucru pregătitoare a ședinței Guvernului 241
3.6. Adoptarea ordonanței de urgență de către Guvern 241
4. Analiza impactului ex ante şi ex post în cazul ordonanţelor de urgenţă ale Guvernului 241
5. Aprobarea/respingerea prin legea a ordonanțelor și ordonanțelor de urgență ale Guvernului 243

XII. Procedura elaborării şi adoptării hotărârilor de Guvern şi a actelor administrative normative 246
1. Hotărârile de Guvern 246
1.1. Cadrul normativ 246
1.2. Elaborarea și consultarea. Transparența decizională 246
1.3. Avizarea 247
1.4. Adoptarea 249
1.4.1. Reuniunea de lucru pregătitoare şedinţei Guvernului 249
1.4.2. Analiza, supunerea spre adoptare în cadrul şedinţei Guvernului, precum şi procedura ulterioară adoptării acestora 250
2. Ordinele, instrucţiunile şi celelalte acte normative emise de conducătorii ministerelor şi ai celorlalte organe de specialitate ale administraţiei publice centrale 251
3. Actele normative adoptate de autorităţile administraţiei publice locale 252

XIII. Consiliul legislativ și evidența legislației 254
1. Scurt istoric 254
2. Reglementare. Rol și structură 255
3. Atribuții 256
3.1. Avizarea proiectelor de acte normative 257
3.2. Elaborarea versiunii consolidate a actelor normative 262
3.3. Evidența legislației 263

Bibliografie 267